

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Cap. 18. Joannes Maxentius, ac Scythæ Monachi pro Sancto Augustino
Constantinopoli contrà Faustum insurgunt. Idem Faustus ab Africanis
Episcopis, & ab Hormisda Papa reprobatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

num Semipelagianorum sententiam de fide viribus naturæ prodeunte palam damnasse: *Quid autem, inquit, haberi potest sine gratiâ, cum sit fides ipsa per gratiam eodem Apostolo nos docente: Misericordiam consecutus sum ut fidelis essem, nec aliud est misericordia divina, quam gratia.* At quod veterem opinionem deponere, atque antiquam scholam deserere difficile sit, sequenti sæculo gravissimis dissensionibus ex Faustii libris exortis univèrsus Orbis Catholicus in partes divisus est.

CAPUT XVIII.

Joannes Maxentius, ac Scythæ Monachi pro Sancto Augustino Constantinopoli contra Faustum insurgunt. Idem Faustus ab Africanis Episcopis, & ab Hormisdâ Papa reprobat.

Sextum sæculum aderat, & exorta de divinâ gratiâ contentiones ex Faustii Rejenſis præsertim libris latius in dies diffundebantur plurimis non modo in Occidente, verum etiam in Oriente Faustum defendentibus, aliis eundem acerrimè confutantibus. Nam licet à Gelasio in Romanâ Synodo ejusdem libri reprobati fuerint, non in Galliâ tantum, sed (quod mirere) etiam Constantinopoli Patronos invenerant, quando ex ultimo Ponto Scythas Monachos divina gratia contra eundem Faustum concitavit, qui ex Asiâ erumpentes contra Rejensem Europam, atque Africanam commoverunt, quæ res à nobis exactè describetur.

Unâ cum Anastasio Imperatore univèrsis diffidiis, quæ Orbem Catholicum diu dilaceraverant, in cinerem redactis Justinus Imperium gubernandum suscepit anno 518. cum repente Monachi Scythæ ingentes turbas Constantinopoli dederunt. Leontius Monachus Vitaliani Ducis affinis cum collegis Religiosis, quos inter eruditione eminebat Joannes cognomento Maxentius, hanc sententiam, *Unus è Trinitate in carne crucifixus est*, omnibus, & credendam, & defendendam ad seditionem usque inculcabat. His acriter resistebat Victor Diaconus, ac plerique alii in eo offensi, quod novam populis thesim inculcarent, veluti Calchedonenſis Synodi decreta non sufficerent. Neque hic contentionum finis; nam cum Faustii Rejenſis Episcopi libri Byzantium delati essent, iidem Monachi illos uti hæreticos damnabant, plurimis eisdem Catholicos adſeverantibus, undè etiam lites in immensum excrevere, ac illæ quidam Principes etiam viros in partes distinxerunt. Vitalianus Militum Magister, qui postea Consulatum inivit, Monachis impensis quoad illud de *Uno ex Trinitate passo in carne* favebat, Justinianus verò eadem in quæstione Monachis adversabatur, ut ex ejusdem literis ad Hormisdam intelligitur. At cum Anastasius Imperator sacrilegus, atque impius omnia sacra susque, deque vertisset, Justinus, quod Principem Catholicum decebat, per literas cum Hormisdâ Pontifice egit, ut suos Constantinopolim legatos mitteret, turbas ab Anastasio religionis res composituros. Hormisdâ quinque Legatos Byzantium destinavit, qui anno 519. circâ Paschalia festa ad regiam Urbem appellentes ab Imperatore, atque univèrsis civibus honorificentissimè excepti Orientalibus rebus componendis manum statim admoverunt. Monachi Scythæ, quod ab adversariis tanquam Eutychniani per contemptum traduci se intelligerent, fidei libellum Legatis Hormisdæ gravioribus licet negotiis occupatis exhibuerunt, in

quo suam ipsorum de Christo fidem pluribus exponebant. Eò tamen dicta omnia collimabant, ut à Legatis hæc inibi inserta theſis reciperetur: *Unus de Trinitate crucifixus est in carne.* Postea explicabant, quid de divinâ gratiâ sentirent, hæc præfati: *His ita se habentibus Beatissimi, nunc quid jam de gratiâ Dei, non quâ creamur, sed de eâ, quâ recreamur, & renovamur, sentiamus, breviter exponentes, Sanctitati vestre necessariò credimus facere debere manifestum, eò quod etiam in hac parte inimici gratiæ Dei, id est, Pelagii, & Cælestii sectatores nimium nobis infesti esse videntur.* Contrà verò Faustii sententiam in fine concludunt: *Abominantes etiam eos, qui contra vocem Apostoli audent dicere, nostrum est velle, Dei verò perficere, cum idemmet Doctor, & velle, & perficere domum vestretur esse divinum.* Legati hæc de rebus nihil se à Pontifice in mandatis habuisse dicebant, imò apertè injunctum, ne aliis se se causis immiscerent, verum coacti Imperatoris intercessionem Monachis aures dederunt; ita enim ad Hormisdam de Monachis scripsere: *Petitiones obtulerunt, & coacti piissimi Principis, & Domini Vitaliani Magistri militum supplicatione frequenter ad audientiam cause convenimus, non quasi volentes nos in his negotiis occupare, qui a nobis sunt ante oculos Beatitudinis vestre præcepta, quibus præcepistis, ut cause tantum, cui veneramus intenti nullis aliis negotiis misceremur.* Dat. III. Kal. Jul. Legati illis sapius auditis, unaque cum Victore Diacono alterius factionis primipilo, quod hominum molestiâ se se liberarent, tale denique responsum dederunt: *Quod non est scriptum à Papâ Leone non suscipimus.* Etenim cum in celeberrimâ Synodo Calchedonenſi CCCXXX. Patrum, & in Epistolâ Leonis Papæ ad Flavianum diligentissimè assertum fuisset, quid de Christo Domino sentiendum esset, omniaque illa statuta, quæ Christiano homini credenda forent, novas insuper theses de Christo populis inculcare, & hunc articulum, *Unus è Trinitate crucifixus est in carne*, uti appendicem Synodo adjicere, (ita enim Legati suspicabantur) temeritati, atque insolentiæ proximum judicabatur. Sanè id temporis inter extremos Nestorianorum, & Eutychnianorum errores regiâ viâ incedere adeò difficile videbatur, ut quicquid novi à quopiam asserti à Catholicis audiebatur, alterutri hæresi illud favere existimaretur. Nihil tamen coram Legatis de quæstionibus de gratiâ, & libero arbitrio, vel de Faustii libris disputatum fuit, ut ex suggestione Dioscori colligitur. Attamen Victorem Diaconum de gratiâ, & humanâ libertate cum iisdem Scythis litem habuisse idem Dioscorus hæc significat: *Victor Diaconus dicitur quidam, cum isto, antequam nos Constantinopolim ingrederemur, habuerunt intentionem de uno de Trinitate crucifixo, & de Christo composito, & de aliis capitulis nobis hinc positis.* Capitula verò illa erant tria contra Pelagianam hæresim statuta, quæ habentur Tom. 6. Bibl. Patr. par. 1. Edit. Colon.

Scythæ Monachi hac repulsâ in indignationem acti Romam ad Hormisdam legationem mittere decernunt: electi Achilles, Joannes, Leontius, & Mauritius, quem ultimum perperam Baronius in Maxentium mutat, nam hic Constantinopoli substitit, ut dicemus. Ubi primum Monachorum Legatos Romanam profectos innotuit, statim Justinianus Magister militum, & Comes, qui post Justinum imperavit, ac Legati Pontificii literas ad Hormisdam dederunt, quibus eundem de iis, quæ illâ in quæstione cum Monachis peracta erant, certiore reddebant, simulque Pontificem hortabantur, ut Monachos procul à conspectu ex urbe pelleret. Justinianus hæc scripsit: *Quo-*

mianu

Anno
519.

niam comperimus quosdam nomine Monachos, quibus magis discordia studio est, quam charitas, & pax Dei cupientes quædam perturbare ad Angelum vestrum hinc descendentes iter arripuisse, quos Beatitudo vestra præsentibus scriptis causam livoris eorum cognoscens, ita ut mereretur, suscipere, & à se longè pellere dignetur, quoniam vaniloquia ipsorum festinantium novitates introducere in Ecclesiâ, quod neque quatuor Synodi venerabiles, neque Sancti Papæ Leonis Epistolæ continere noscuntur, in omni loco turbas excitare videntur. In eandem ferè sententiam literas ad Hormisdam Dioscorus miserat Monachos arguens: *Quapropter, inquit, rogamus ut consuetâ cautelâ, & quâ solet Dominus noster vigilantia cogitetis, & quomodo suspendendi sint, qui à nobis taliter recesserunt, & à nostrâ communione fuerunt sejuncti, & quid eis respondeatur, vel quomodo eorum capitula repellantur, quia eos omnes Constantinopolitana Catholica exhorret Ecclesia.* Legati verò iterato ad Hormisdam hæc scripsere: *Si voluerit Dominus noster qualemvis novitatem scribere pejus erit istud initium, quàm illud, quod factum est per Eutychem; sufficere debet Ecclesiæ. Iquod per sexaginta annos usque modò sustinuit.* Hæc literæ Legatorum unâ cum illis à Justiniano perscriptis datæ sunt III. Kal. Julias Eutharico V. C. Cos. quas Eulogius Magistranus nomine Justiniani Romam profectus ad impetrandas ab Hormisdâ reliquias detulit.

Ubi primùm Monachi Romam ingressi sunt superveniente paulò post Eulogio cum literis Justiniani, & Legatorum, Hormisdâ variis consiliis rem cœpit perpendere, & quidè haud æquum duxit, illos procul à suo conspectu amovere, & ab Orthodoxorum communione suspendere, ut Legati, & Justinianus petierant, quòd non essent adeò inhumaniter excipiendi, qui supremum Orbis Christiani tribunal appellarent. Verùm inaudito Victore, quem Monachi accusabant, minimè tutum arbitratur, sententiam ferre in re gravissimâ, quæ in Orientis tantis utrinque studiis agitabatur. Accedebat magnam esse in illâ propositione, de quâ lis erat, æquocationem. Etenim Legati eam sic à Monachis exprimi scripserant: *Unum de Trinitate crucifixum, quam assertionem cum Anastasius Imperator impius, & fidi-fragus pro Eutychiânâ hæresi inculcasset, merito in suspicionem eandem doctiores vocabant, quasi una tantùm in Christo natura prædicaretur.* At Monachi eo se dicto in invidiam trahi protestabantur, nam eorum hæc erat assertio: *Unum de Trinitate passum carne, & in libello fidei hæc scripserant: Deum Verbum unigenitum filium Patris Dominum Nostrum Jesum Christum, qui pro nobis passus est carne, unum de tribus subsistentiis unius divinitatis esse credimus.* Quare Hormisdâ, cum nemini se adversantem præbere vellet, missis ad Justinianum reliquiis per Eulogium cum literis ad Legatos, hæc ipsa eidem significabat: *Præterea Monachos, quos venisse Romam significastis literis vestris, ad propria mox volumus reverti, sed quia sub testificatione potentia divinæ dicebant per insidias in itinere paratas vita se posse sustinere discrimen volentes redire Constantinopolim, passi non sumus violenter expelli: Epist. 66. quæ data est IV. Nonas Septembris Eutharico V. C. Cos. Literæ verò ad Legatos intercederunt, sed ex responsione Dioscori, quam eidem reposuit, colligitur, Hormisdâ decrevisse Monachos Byzantium dimittere causâ ad Joannem Constantinopolitanum Antistitem delegatâ; nam Dioscorus in literis ad Hormisdâ datis Idibus Octobris hæc respondet: *Per Eulogium virum subli-**

mem literas Beatitudinis vestræ suscepimus, in quibus significastis intentionem Monachorum Scytharum, & quomodò visum fuerit Apostolatui vestro, Episcopo Constantinopolitano causam delegare, ut ipse inter eos, & qui ab eis impetuntur audiret. Hoc autem summopore Legatis displicuit; nolebant enim causam ad Joannem tribunal devolvi, quem à Vitaliano Scythis acquisitum suspicabantur. Hic enim nullum non lapidem movebat, quòd Scythæ causâ superiores evaderent, imò ipse Victor ab inceptâ accusatione destitisse videbatur Vitaliani precibus placatus, vel auctoritate deterritus; quare Romæ causam tractari satius arbitrati sunt. Illa quidè Hormisdâ Dioscorus in eisdem literis significavit: *Postea sine nobis magnificus vir Vitalianus Magister militum inter se, & Episcopum Constantinopolitanum vocaverunt prædictum Victorem, locuti sunt cum eo, quid desinerint inter se nescimus, postea nec Victor ad nos venit, nec est causa dicta.*

Erat tùm temporis Constantinopoli Paulinus Ecclesiæ Romanæ defensor, qui Hormisdâ Pontificis literas Romæ datas 7. Idus Julii ad Justinum Imperatorem detulerat, ac propediem Romam reveriturus ferebatur. Ad hunc Vitalianus se contulit, Monachos Romæ degentes enixius commendat, Dioscorum Legatum ex iudice adversariæ partis advocatum agere conqueritur, literas etiam eâ de re ad Hormisdam deferendas tradit. Sed neque his officiis contentus homo militiâ clarus, ac in rebus gerendis satis industrius Justinianum adoritur, & maximâ, quâ pollebat facundia, & auctoritate non modò illum in partes suas traducit, sed & ab eodem literas obtinet per eundem Paulinum in favorem Scytharum ad Hormisdam perferendas. Hæc constant ex literis Justiniani ubi ait: *Undè ad Beatitudinem vestram & frater noster gloriosissimus Vitalianus per Paulinum virum sublimem defensorem vestræ Ecclesiæ rescripsit &c. Et nos per eundem significare curavimus illa debere Beatitudinem vestram perficere, quæ pacem, & concordiam Sanctis concedat Ecclesiis.* Iteratas etiam idem Justinianus jam totus Monachorum factioni adhærens ad Pontificem literas paulò post misit, in quibus non ampliùs Scythas nomine tantùm Monachos, non discordes, non vaniloquos, uti in prioribus literis traducebat, sed etiam, atque etiam rogabat Pontificem, ut celeriter causâ cognitâ eosdem voti composset cum responso dimitteret. Do verba Justiniani: *Nam quanta questio in partibus nostris orta est, potest etiam antelatus vir religiosus Defensor, nempe Paulinus, Sanctitatem vestram instruere. Undè petimus, ut si est possibile, celerrimo dato responso, & satis factis religiosis Monachis Joannem, & Leontium ad nos remittatis, nisi enim precibus, & diligentia vestra ista questio soluta fuerit, veremur, ne non possit Ecclesiarum sanctarum pax provenire.* Hæc ille.

Hormisdâ ubi à Paulino in urbem reverso intellexit non solum Vitalianum, sed & Justinianum mutatâ sententiâ Scythis patrocinari, & hunc paulò post iteratis literis pro Monachis ex accusatore strenuum intercessorem agere; ex aliâ verò parte Dioscori Legati Epistolâ superveniente, Joannem uti divenditæ sortè Monachis fidei insimulantis, integram causam Scytharum pendere iussit usque ad reditum Legatorum; quod cum Monachorum Oratoribus, qui Romæ aderant, innotuisset, diuturnioris in Urbe moræ impatientes clam se Româ subducere tentarunt; verùm id Hormisdâ prohibuit, de quâ re ad Legatos literas dedit III. Nonas Decembris, mittens etiam exemplaria literarum, quas pro Monachis Justi-

nianus ad se transiſerat. De personis Scytharum Monachorum, inquit Hormiſda, *Justinianus vir illuſtris nobis ſcripſit, quarum exemplaria literarum fraternitati veſtræ direximus; qui cum nolent ſuſtinere veſtræ dilectionis adventum, & obſervationum moras ſe dicerent ferre non poſſe, tentaverunt clam de Urbe diſcedere, quos tamen ſociemus ſolicitiuſ custodiri.* Ex quibus Scytharum Oratores ſub cuſtodia Romæ detentos inſinuat.

Ann^o
520.

Inierat initio ſequentis anni ſplendidiffimum conſulatum Scytharum Monachorum patronus Vitalianus, at malis avibus altiùs provectus eſt, ut lapſu graviore corruens proprio ſanguine Romanos factos feedaret. Juſtinianus in protegendis Monachis frœni potius, quàm calcarium indigus (erat enim ad Ecclèſiaſticas cauſas pertractandas promptiffimus) quò novi Conſulis favorem, vel amicitiam ſibi conciliaret, quartò ad Hormiſdam pro Monachorum cauſa ſcripſit, eorundem factionem jam liberiùs promovens. In his ſanè literis eos apprimè Catholicos conteſtatus litem verbo tenus tantùm eſſe autumabat iterùm rogans, ut jam tandem Monachos cum reſponſo dimitteret, quorum doctrinam juxtà traditionem Patrum dici vulgò affirmabat. Ejus verba ſunt: *Quidam aſerunt Chriſtum filium Dei Dominum noſtrum pro noſtrâ ſalute carne crucifixum unum de Trinitate debere predicari.* Item: *Quid ſuper hoc evitare debeamus, nos certiorare dignetur, quoniam verba videntur ſacere diſſenſionem, nam ſenſus inter Catholicos omnes unus eſſe probatur &c.* Quia verò dictum eſt Scythicos Monachos hac ratione ad ſedem veſtram acceſſiſſe pro traditione Patrum, & ordine regularum, præbito eis reſponſo nihil formidante ad nos cum veſtris literis jubete remittere, quarum etiam exemplaria conſignata prædicto viro ſtrenuo Eulogio dari præcipite. *Hæc enim omnia ided petimus vos diſponere cautiùs, ut ne locus mendacis, vel inſidiis derur.* Hæc quidè literæ nullius Conſulis nomine ſubſignatæ ſunt, datas tamen exiſtimo hoc anno 520., quòd Eulogius eaſdem portavit, qui cum Romæ eſſet anno præcedenti, Hormiſdæ literas datas IV. Nonas Septembris Conſtantinopolim detulit, uti diximus: licet verò ex literis Dioſcori in Regiam Urbem advenerit propè Idus Octobris, haud credibile eſt, eodem anno hyeme ingruente Romanum iter denuò aggredi juſſum. Cæterùm hiſce literis reſpondet Hormiſda Epif. 67. in hanc ſententiam: *Significantes Scythas Monachos allegaſſe plurima, quæ nos relinquere indiſcuſſa non poſſumus, ſed Legatorum noſtrorum, Deo juvante, feſtinemus adventum, pro quâ re eos in Urbe credimus retinendos, à quâ nec ipſi ordinatione diſſentiant.* Amplitudinem veſtram tamen retinere conſidimus, quòd de ipſis nobis præterito tempore literis deſtinatis ſcripſerit. Quibus poſtremis verbis Juſtinianum perſtringit, qui ſententiam in Scythicâ cauſa mutalſet; illum tamen hortatur, ut cum Imperatore agat, quòd Victor, aliive, qui à Monachis accuſabantur, Romam mittantur, ut meliùs cauſa tractari poſſit: *Victorem præterea, inquit, qui Diaconi habere perhibetur officium, cujus fidem hi ipſi Monachi vehementer accuſant, vel alios, qui perverſas forſitan obſciunt queſtiones, ordinatione Domini filii noſtri Clementiſſimi Imperatoris ad Urbem vobis ſuggerentibus dirigantur, ut univerſas allegationes, de quibus contendunt, nos poſſimus agnoſcere.* Quæ quidè literæ cum per Eulogium miſſæ ſint, certum eſt ſcriptas fuiſſe anno 520. ut ex dictis colligitur. Notanda tamen hic veniunt illa Hormiſdæ verba: *qui perverſas forſitam obſciunt queſtiones: etenim non ob-*

curè non tantùm illam de uno ex Trinitate paſſo, ſed & reliquas de gratiâ, & libero arbitrio queſtiones ſignificat, in quibus Scythæ Victorem, alioſque adverſantes patiebantur. Juſtinus etiam XV. Kal. Februariæ eadè de cauſa ad Hormiſdam ſcripſit Vitaliano, & Ruſtico Conſ. *Quoniam præter, inquit, noſtro Numini porrectæ ſunt ex diverſis Eois provinciis certa quadam diſſerentibus pro fide Catholicâ, ſecretaque ſua mentis declarantibus, quæ apud ſe pro individuâ Trinitate conſtituta teſtantur, quæque firmiter ſe recepturos oſtenditur, hiſque relictis Dioſcorus aliqua aſeruit non convenienti ordine inſerta fuiſſe, merito duximus aperienda vobis ea, quæ ſumus edoſti.* Hic Dioſcorus, qui Hormiſdæ Legatum apud Juſtinum agebat, atque Monachos Scythas ſuis ad Pontificem literis acerrimè inſectatus eſt, patriâ erat Alexandrinus, & unicè Hormiſdæ ob rerum agendarum peritiam, ac doctrinæ copiam carus, ita ut, in animo habuerit, eundem per Imperatorem Alexandrinæ Ecclèſiæ præficere; hinc Epif. 54. ita Dioſcoro ſcribebat: *Necèſe eſt ut de induſtriâ, vel fatigationis tuæ præmio, & viciffitudine cogitemus; Nam ſequenti tempore ſcribere Domino, & filio noſtro Imperatori diſponimus, ut te Alexandrinum Epifcopum debeat ordinare.* Quam ſedem cum obtinere non potuerit, mortuo Felice Romanum Pontificatum per vim invaſit conſtato contrà Bonifacium II. ſchiſmate; at intrâ paucos dies ultore Numine extinctus eſt, ut ex his apertè intelligatur, quem hominem Scythæ Monachi accuſatorem habuerint.

Quo tempore Monachi Scythæ Pontificios Legatos opperiri juſſi longiores Romæ moras trahebant, nobiles ſuæ ipſorum cauſæ aſtipulatores naçti ſunt. Erant in ore famæ Epifcopi Africani, qui à Traſamundo Vandalorum Rege Ariano in Sardiniam exules deportati fuerant; è re igitur viſum eſt, eodè miſſo Legato cum profeſſionis fidei libello in partes pellicere. Quatuor initio quidè Romam à Scythis Oratores ex Juſtiniani Epiftołâ deſtinatos diximus, ſed alii inſuper in priorum ſubſidium ſubmiſſi fuerant; hos inter Petrus Diaconus eminebat, qui primo etiam loco eorum literas ſubſcribebat, alter etiam Joannes Lector eiſdem additus legitur in ſubſcriptione libri de Incarnatione, & gratiâ in Sardiniam tranſmiſſi. Comuni conſenſu libellum in octo capita digeſtum producent, eumque per Joannem Diaconum ad Epifcopos Africanos dirigunt, in cujus præfatione hæc ſcribunt: *Suppliciter petimus, & obſecramus beatitudinem veſtram, quatenus diligenti examinatione ea, quæ inferiùs continentur diſcutientes (ut decet veriſſimos, & intrepidus Chriſti prædicatores) ſcriptis ſententiam veſtram nobis patefacere jubeat, ut ſi Domino præſtante Catholica fidei conveniens, & Apoſtolicis traditionis noſtra apud vos, ſicut non diſſidimus, fuerit expoſitio comprobata, & facile tantorum virorum, probatiſſimorumque Sacerdotum auctoritate muniti iniqua loquentium ora obſtrucere valebimus, & in fide Sanctorum Patrum perſeverantes Deo, qui nos ſanctimonii ſui confeſſione glorificavit, gratias referamus Domini Sanctiſſimi, & Deo digniſſimi.* Rursus ibidem etiam hæc inſuper præfati ſunt: *Utile, & pernecèſarium, ſanctiſque Dei Ecclèſiis ſpecialiter credimus proſuturum, ea, quæ de Incarnatione, & diſpenſatione divinâ nobiſcum univerſæ Ecclèſiæ Orientalium contrà hæreticos defendunt &c. ſanctitati veſtræ ſuggerere.* His lectis inſignis Scriptor Annalium pag. 47. exclamat: *Puto quidè in ipſo ingreſſu te conſideraſſe conſuetam hæreticorum arrogantiam, dum pau-*

ei Scythia Monachi, sitamen Monachi, potius verò circumscriptores dicendi, & impostores totius Orientalis Ecclesie præferunt esse Legatos, secumque omnes Ecclesias eadem sentire, ac præsertim populos Orientis. Profectò nusquam potui legere verba Scytharum, quibus se totius Orientalis Ecclesie Legatos venditarent, hoc enim unum scripsere in titulo libelli: *Petrus Diaconus, Joannes, Leontius, Joannes, & ceteri Fratres in causa fidei Romæ directi.* Universas quidem Orientalium Ecclesias unâ secum conspirare confectati sunt, sed non soli illa dixerunt; nam hoc ipsum de Episcopis Orientis scripsit Justinianus ad Hormisdam in Epistola, quæ est post 72. ejusdem Pontificis: *Illud etiam, ait, magis, magisque deponimus, ut tua sanctitas conceptâ gratiâ celesti, quæ præcedunt Orientales Episcopi, tractare dignetur, eorumque fidei competentem præbere consensum. Nobis etenim videtur, quoniam filius Dei viri Dominus noster Jesus Christus ex Virgine Mariâ natus, quem prædicat summus Apostolorum carne passum, rectè dici unus in Trinitate &c.* Hæc verò literas accepit Hormisda XV. Kal. Octobris Rustico Cos. nempe hoc anno 520. Duo præcipuè Orientales exigebant, ne Hormisda è Sacris Diptychis plurimum suorum nomina abradcret, & ut illam thesîm approbaret: *Unum è Trinitate passum carne.* Undè ibidem his Justinianus Epistolam claudit: *Specialiter ergo cognoscat vester Apostolatus compositis eisdem duobus Capitulis universos sacerdotes istius Reipublice libenter amplecti vestram communionem.* De his quoque hoc anno Imperator XIV. Kalend. Februariarum ad eundem Pontificem scripsit, cujus verba paulo antè recitavimus.

In eo libello usque ad caput quintum inclusivè Monachi de personâ Christi Domini suam ipsorum fidem exponunt, capite verò quarto de illâ thesî ad eò controversâ hæc scribunt: *Idem Deus Verbum etiam cum propriâ carne unus est ex Trinitate, non quòd caro ejus sit de substantiâ Trinitatis, sed quia caro Dei Verbi est, qui est unus ex Trinitate.* Quibus lectis contra Monachos rursus in aciem descendit Baronius, eisdem hæc perstringens pag. 47. *Ne quovis modo deprehendi possent, quòd ipsi essent hæretici, illud quidem astute excogitarunt, ut non eam proferrent, quam Constantinopoli Legatis dedissent, vel Romæ Hormisdæ Papa fidei confessionem edidissent, quâ dicendum contendeant, non unam Personam de Trinitate, sed simpliciter Unum de Trinitate esse passum in carne, sed Verbi nomen apponere.* Sed doctissimi Cardinalis sententiæ non possum accedere; siquidem nil frequentius in parvo illo libello fidei ab eisdem Monachis Legatis Constantinopoli oblato reperitur, quàm Verbum esse illum unum, qui passus est carne; Lectorem, non interpretem hæc eorum verba exposcunt: *Deum Verbum unigenitum filium Patris Dominum nostrum Jesum Christum, qui pro nobis passus est carne, unum de tribus subsistentiis unius divinitatis esse credimus.* Id ipsum testimonio Sancti Cyrilli dicentis, *si quis non confitetur, Deum Verbum passum carne &c.* utroque loco comprobant, & in eadem denique fidei professione hanc conclusionem ex pluribus dictis deducunt: *Restat, ut unus de Trinitate sit Verbum, qui de Virgine secundum carnem natus est, & homo factus passus est carne pro nobis.* Sed de his capite insequentibus consulto agemus.

Itaque defensâ thesî de Verbo uno ex Trinitate passo in carne à capite sexto usque ad finem libri de gratiâ, & libero arbitrio quid sentiant, exponunt hæc præfati: *Post hæc consequens est etiam, qualiter*

de Christi gratiâ sentiamus, quâ nos eruit de potestate Sathane; secundum quod nobis est traditum, vestra beatitudini declarare, quia etiam in hac parte auctoritas vestra nobis valde est necessaria. In eò de peccato originali, ejusque penis, de humani generis gratiâ reparatrice juxta Sancti Augustini doctrinam copiose, & eruditè disserunt; in fine cap. 6. fidem præcipuè dari à Deo tradunt, ac finè meritibus prædestinationem, & ex Cælestini Papæ, ut putabant, capitulis dicta confirmant. Errant tamen, dum cap. 8. hoc testimonium: *Omnia studia, & omnia opera, ac merita sanctorum ad Dei gloriam &c.* tribuunt Innocentio Papæ in Epistola ad Synodum Milevitanam, nam legitur in appendice literarum Cælestini cap. 8. Ceterum opusculum illud sic concludunt: *Hæc Sanctissimi non quasi ignoratibus suggerere necessarium estimavimus, sed ad confutandum eorum amentiam, qui ea ut nova dogmata, & penitus Ecclesiis inaudita refugiant, huic parvitatis nostræ libello inserere utile consideravimus. Quorum omnium sanctorum Patrum imbuti doctrinis anathematizamus Pelagium, & Cælestium, simulque etiam Julianum Eclanensem, & qui illis similia sapiunt, præcipuè libros Faustii Calliarum Episcopi, qui de Monasterio Lirimensi proventus est, quos contra prædestinationis sententiam scriptos esse non dubium est: In quibus non solum contra horum omnium sanctorum Patrum, verum etiam contra ipsius Apostoli contraditionem veniens humano labori subjungit gratiæ adiutorium, atque totam omnino Christi evacuans gratiam, antiquos sanctos non eâ gratiâ, quâ & nos, secundum quod docet beatissimus Petrus Apostolus, sed nature possibilitate salvatos impie proficitur. Hæc illi in libello fidei ad Episcopos exules.*

Ingens erat apud Sardiniam Præsulum Afrorum numerus, ac cæteros inter & doctrinæ, & sanctitatis famâ eminebant Patres provinciæ Byzacenæ, quorum Dacianus antiquitate, Fulgentius verò Ruspensis Episcopus scientiâ primas tenebant. Hic Fulgentius post Prosperum alter Augustinianæ doctrinæ strenuissimus defensor quantâ in æstimatione apud cæteros esset, ejusdem discipuli verbis intelligi libeat: *In rebus enim, inquit, dubis, ubi quam maxime consilium petebatur, si quando inter se confessores beatissimi de communi utilitate tractabant, ultimus quidem sedebat, verumtamen ipsius sententiâ Primas, vel omnes, qui Primatem sequebantur, audire, & facere cupiebant &c.* Post deliberationis autem longissimas moras, quicquid definitio communis invenerat eloquenter allegandum sensibus cæterorum Beato Fulgentio dimittebatur. Huic etiam quæcumque transmarinis literis de fide, vel de diversis questionibus interrogabantur Episcopi, respondere pro omnibus ab omnibus imponebatur. cap. 20. de Vita Fulgentii. Joanne Diacono deferente Scytharum libellum Africani Episcopi acceperes, quo perlecto non modo illorum Monachorum fidem ex integro commendarunt, verum etiam alterum & ipsi volumen pari titulo de Incarnatione, & gratiâ reposuerunt, in quò omnes Scytharum sententiâ approbarunt, aliique insuper solidioribus easdem argumentis muniverunt. Hi autem fuerunt XV. Episcopi, quorum nomina initio libri recensentur, unius tamen Fulgentii Ruspensis Aÿlo volumen illud elucubratum fuisse ex verbis proxime adductis colligitur. Illa eximia Scythicæ fidei commendatio initio statim præfixa apparet: *Vestram, inquit, simul alacres & fidem cognovimus, & salutem, imò in agnitione fidei vestra nobis salus innotuit.* A cap. 17. Faustii sententiâ de initio fidei ex viribus nature acurè refutant; nullâ tamen cen-

cenſurâ Fauſtum perſtringunt, illius enim libros nondum viderant. At quôd illum Scythæ accuſaverant, tanquam contrâ gratuitam prædeſtinationem ſcripſiſſet, in epilogo & ipſi hæc reſpondent: *Cujus prædeſtinationis veritatem, quâ nos antè mundi conſtitutionem prædeſtinatos in Chriſto teſtatur Apoſtolus, ſi quis detreſcat cordis credulitate recipere, vel oris confeſſione proferre, ſi antè ultimum diem vitæ præſentis impietatis ſuæ contumaciam, quâ Deo vivo, & vero rebellis obſiſtit, non abjecerit, manifeſtum eſt, cum non pertinere ad eorum numerum, quos Deus in Chriſto antè mundi conſtitutionem gratis elegit, & prædeſtinavit ad regnum.*

Dum hæc in Sardinia ſcribuntur, Legati Scytharum Romæ ingentes turbas dabant, etenim univerſis illam de Uno ex Trinitate paſſo ſententiam inculcabant. At cum Dioſcorum, quem hoſtem inſenſiſſimum ſemper experti fuerant, propediem Romæ adſuturum intelligerent, ne præſentis, ac Hormiſdæ cariffimi hominis auctoritate opprimerentur, diuturniorem ſe Romæ moram facere non poſſe dictantes ex Urbe egreſſi ſunt, cum jugem ſerè annum illic teſte Hormiſdâ in Epistoſâ ad Poſſeſſorem, & ut Maxentius in reſponſione ad eandem ſcribit, quatuordecim menſes morati fuiſſent. Idem tradit, Hormiſdam veritum, ne præſentem Dioſcorum convincerent, ejuſdem pudori, ac famæ conſulturum miſſis defenſoribus vi Scythas Monachos ex Urbe expulſiſſe. Sed Hormiſdæ fides habenda eſt, etenim verifiſimile eſt, Monachos palam cognoſcentes, Hormiſdam ad ipſorum ſententiam nolle accedere, exiſtimariſſe eundem coram adverſante Dioſcoro longè duriorem futurum; quæ quidem exitus poſtea docuit; non enim Juſtini literæ, non Juſtiniani Epistoſa hoc ipſo anno Româ egreſſis Monachis XV. Kal. Octobris accepta, non denique Legati Imperatoris anno inſequenti Romanam miſſi Hormiſdæ animum in eam Scytharum ſententiam ſectere potuerunt. Antequàm tamen Monachi Româ evaderent, libellos, atque exemplaria, quibus eorum de Trinitate, & divinâ gratiâ ſententia continebatur, ad Principum ſtatuas appenderunt, ut eo prætextu aliquod receptui mantellum eſſet. Eoſdem ad Principum ſtatuas exclamariſſe ſcribit Hormiſda ad Poſſeſſorem, ut populum Romanum in commiſerationem traherent, quorum tamen clamores ſurdâ aure Romanos pertranſiſſe eodem auctore accepimus.

Monachis vix Româ dilapſis Hormiſda Poſſeſſoris Epistoſam Conſtantinopoli datam Juſtino Diacono delatore accepit, quâ rogabatur, ut quid de Fauſti Rejenſis libris ſentiendum foret, perſcriberet. Unus hic erat ex Africanis Episcopis à Traſamundo in exilium miſſis, qui Conſtantinopoli ſedem locaverat, ipſi Pontifici optimè cognitus, cujus etiam Epistoſ. 15. ad eundem Poſſeſſorem legitur data 3. Non. Aprilis Agapito Coſ. anno 517. in quâ ejuſdem libellum fidei ad ſe tranſmiſſum commendat, & hortatur, ut conſtanter exilii calamitates ferat. At cum Conſtantinopoli Fauſti libri à pluribus defenderentur ut Catholici, Maxentius cum Monachis collegis eoſdem uti hæreticos damnabat. Quôd verò Africani in quaſtionibus de gratiâ, & libero arbitrio ſummè verſati vulgabantur, plurimi ſepè, ac ſæpiùs Poſſeſſorem Episcopum de Fauſti libris conſulebant. Hic quôd exul, & private auctoritatis eſet, neutri parti advocacionem præſtare volens neque eos libros hæreticos dicere, neque tanquam Catholicos, & ab omnibus defendendos adſtrere auſus eſt, ſed privatas quaſdam in illis ſententias contineri autumabat, quæ tamen neq; palam reprobatæ, vel approbatæ eſſent ab Eccleſiâ. Sed præſtat

Poſſeſſorem audire hæc ad Hormiſdam ſcribentem: *Cû quorundam fratrum animus de codice Fauſti cujuſdam natione Galli Reginæ civitatis Episcopii, qui de diverſis rebus, & frequentius de gratiâ Dei diſertè viſus eſt diſputare, in ſcandalum moveretur, aliis ut ſe habent humana ſtudia, in contrarium venientibus, me crediderunt de hoc ambiguo conſulendum. Dixi quidem ea, quæ à Tractatoribus pro capiti proprio ingenii diſputantur, non ut canonica recipi, aut ad Synodaliū vicem pro lege ſervari, ſed habere nos certa ſcilicet, quæ peteri lege, vel nova conſcripta, & generalibus Patrum ſunt decreta judiciis ad fundamentum fidei, ac religionis integram firmitatem; Hæc autem, quæ Antifites diverſi conſcripſerunt pro qualitate ſui ſinè præjudicio fidei ſolere cenſeri. Licet verò Juſtinianus crebras adeo literas ad Hormiſdam dederit, nihil tamen unquam de Fauſti libris perſcripſit. Cæterum & his quoque litigiis unâ cum Vitaliano ſe ſe immiſcuerat, atque ambo eâ de re Poſſeſſorem ad Pontificem conſulendum induxerant, ut idem affirmat: *Quæſo, inquit, ut conſulentes, quid de præſati Auctoris dictis videatur, auctoritate Apoſtolicæ reſponſionis agnoſcant, maxime quòd filii quoque veſtri Magiſtri militum Vitalianus, & Juſtinianus præcipuè ſuper hæc re reſcripto beatitudinis veſtræ ſimiliter inſormari deſiderant.* Vitalianum cum Monachis Fauſto nigrum theta præfixiſſe certum puto; de Juſtiniano an in hac quoque contrâ Rejenſis libros ſententiâ cum Vitaliano convenerit, incompertum eſt; ſuſpicor tamen in hac quoque parte Conſuli adhæſiſſe.*

CAPUT XIX.

Vitalianus Conſul Fauſti hoſtis, ac Monachorum Scytharum Patronus occiditur. Hormiſdas Papa Fauſti libros rejicit. De Jo: Maxentio Uſſerii ballucinatio.

HOC anno menſe Julio, quo Hormiſdas Epistoſam Poſſeſſoris accepit, Vitalianus Conſul Conſtantinopoli decem, & ſeptem vulneribus conſoſus occubuit, & quidem jubeate Juſtino Imperatore, Scribit Tunonenſis in Chronico: *Juſtiniani Patriiſſi factione dicitur interemptus fuiſſe.* Ibi tamen non rectè Vitaliani mors refertur ad conſulatum Symmachii, & Boetii. Etenim Juſtinianus Imperatoris nepos virum rebus contrâ Anaſtaſium feliciter geſtis inſignem ob nimiam potentiam Juſtino ſuſpectum reddidit, veritusque ne ſibi impedimento foret ad imperium poſt Juſtini mortem occupandum, de medio tollendum curavit. Certè Vitalianus ob Anaſtaſium Imperatorem vi repreſſum, ac Severum, alioſque Hæreſiarchas in exilium ipſius operâ depulſos in omnium Orthodoxorum ore verſabatur. Hinc in Synodo Tyriâ lectis literis, queis ſignificabatur, Severum Conſtantinopoli in Synodo anathemate percuſum, populus exclamavit: *Vitaliani Patrieiſſi multi ſunt anni: Vitaliani Orthodoxi multi ſunt anni.* Ita Vitaliani nomen datis Auguſtis Principibus acclamationibus inferebatur. Refert hæc Epiphanius Antifites Tyrius in Epistoſâ ad Joannem Patriarcham, & Synodum C.P. Præterea in Synodo habitâ Apameæ in ſecundâ Syriâ acclamationum eſt: *Vitaliani Stratelatiſſi multi ſunt anni. Vitalianus dignus Imperatore.* Ita literæ Apameâ datæ, & recitatæ in Synodo C.P. ſub Menâ Patriarchâ act. r. teſtantur. Juſtiniani nomen nec ſemel auditum eſt, cujus etiam animum hæc pupugere, undè Vitaliano necem intulit. Procopius